

Utku Varlık'ın yeni sergisi 30 Kasım'a kadar Ankara KAV Sanat Galerisi'nde

Ressamın gece kaçışları

ÖZLEM İNAY ERTEN

"Nasıl bir lapis lazuli, turkuaz taşı, mavi kelebek artık yoksa, Amazon'u yok ettiyseniz, bu hızlı gidişin içinde biz de değiştik. Bizim yaşantımız da efemer bir yaşantı, hiçbir şey kalıcı değil" sözleriyle zamanın etkilerini sorguluyordu Utku Varlık, 4 yıl önce İstanbul'da açtığı serginde.

"Akşam/Gece Kaçışları" ismini verdiği yeni sergisinde ise yine benzer bir olgudan yola çıkan sanatçı, değişimin sanat üzerindeki etkilerine odaklanıyor.

'Resim bitti mi?'

Utku Varlık, serginin çıkış noktasını "Uzun bir süredir, sergi ve galeri ilişkilerinden soğumuştum. Bunun sebebi ise resmin son yıllarda hayal gücünü yitirip bir 'meta' olarak 'artık' paranın sığındığı, bitmez tükenmez müzayedelerde bezirganların elinde bıktırıcı bir tekrar, albenisini yitirmiş bir mezat eşyası niteliğine düşmesiydi. Bu sığlaşmaları görüp kendime çekilmekti amacım. Contemporary, conceptuel vs. de resmi bir başka türlü dışladı... Bir süredir kafama takılan 'Acaba resim bitti mi' sorusuna bir yanıt olarak düşündüm bu sergiyi..." sözleriyle açıklıyor.

Sanat piyasasına eleştiri

Aslında sanatçının bu sözleri Türkiye'deki sanat piyasasına biraz da olsa uzaktan bakarak eleştiri getirmeye çalışan, zaman zaman

1970'ten beri Paris'te yaşayan Utku Varlık, 'Akşam/Gece Kaçışları' sergisinde, değişimin sanat üzerindeki etkilerine odaklanıyor.

içe kapanmalar yaşayan, zaman zamansa yazdığı blog yazılarıyla tüm sanat camiasının şimşeklerini üzerine çekebilme potansiyeline sahip bir sanatçının sanat yaşamının başından beri sürdürdüğü muhalif tavrını yansıtırken, Türkiye'de çağdaş sanatın gündeme geldiği 90'lı yıllarda çokça tartışılan "Resim öldü mü" sorusunun neredeyse tüm hayatını resme adanmış bir ressamın aslında gündeminden hiç düşmediğinin göstergesi olması açısından da önem taşıyor.

Efsane kuşak

Akademi'nin efsane kuşağı

olan Mehmet Güleriyüz, Utku Varlık, Alaettin Aksoy ve Komet gibi isimlerin yer aldığı bir grup, yani 68 Kuşağı Sanatçıları, Türkiye'de 60'lı yıllarda soyut sanatın hâkimiyetine bir tepki olarak figür resminin yeniden önem kazanmasında öncü bir rol oynamış ve onların sanat camiasına girişlerindeki muhalif tavırları bugünkü sanatsal kimliklerinin oluşmasında da önemli bir rol oynamıştı.

Utku Varlık'ın bu tarihsel arkaplan eşliğinde irdelenmesi gereken sözleri, sanatçının yeni sergisinde resimleriyle desenlerini bir arada sergileyerek adeta "Resim

öldü mü" sorusuna cevap niteliğindeki yaklaşımıyla bu karşı duruşu sürdürmek istediğinin de bir göstergesi gibi.

Katalogu kendi yazdı

Sanatçı, sergi için hazırlanan katalogu da bizzat kendi yazarak yine alışılmış kalıpların dışına çıkıyor ve resimle olan tutkulu ilişkisinde bir "öncelik" olarak gördüğü desene vurgu yaptığı yazısında, resme başladığı yıllardan beri kendisine ilham veren Mantegna'dan Dürer'e ve Rouault'ya kadar tüm ustaların kendi sanatına olan etkilerini, resimle ilgili düşüncelerini neden-

leriyle, niçinleriyle ve o kendine özgü üslubuyla bir bir açıklıyor.

Bu noktada Utku Varlık'ın yazarlık yönü de ortaya çıkıyor ve geçmişte Aziz Çalımlar, Edip Cansever gibi isimlerle yaşadığı dostlukların, şiirle, sinemayla, edebiyatla dolu geçen yılların tıpkı sanat tarihiyle birleşerek resimlerine yansımaları gibi tüm bu deneyimler de sanatçının kalemini etkiliyor.

Ressamlık ve yazarlık

Sartre yazar tanımını yaparken söyleyecek sözü olmakla söyleme biçimi arasındaki farka değinir, Utku Varlık da çoğu zaman yazılarında kullandığı bu üsluptan dolayı bir ressam-yazar olarak tanımlanabilir.

Ressamlık ve yazarlık arasındaki bu gidiş gelişler ise Utku Varlık'ın yoğun imgelerle dolu resimlerine yansır ve tıpkı bir yazarın her sözcüğü seçerek eserini oluşturması gibi sanatçı da seçtiği her figürü, her objeyi bir araya getirirken adeta kendi şiirini yazar ve izleyiciyi geçmişle gelecek arasında uzanan bir zaman tünelinin içine alarak şöyle fısıldar:

"Akşam bana her seferinde başka bir 'hüzün' getirir; son ışıkla atölyeden çıkarsınız, ne garip bir yaşantı. Şimdi geceye hazırlanamam gerekiyor kendimi. Hep düşledim; eski bir çağda, mum ışığında, o gerçek gecede korkunun ve gizemin karanlığında insanlar ne düşünüyorlardı?"

Sergi 30 Kasım'a kadar Ankara KAV Sanat Galerisi'nde izlenebilir.